

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (ECONOMICS)
EXAMINATION: MAY – 2025
FIRST SEMESTER

Subject: Demography (ECOMJC-101)

Date: 20/05/2025

Total marks: 100

Time: 2.00 pm to 5.00 pm

- Instructions:** 1) Attempt all Questions.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

Q. 1) Answer any FOUR of the following questions in 500 words. (60)

- 1) Explain critically the theory of population growth propounded by Malthus
- 2) Describe the measures to control the population growth
- 3) Discuss the factors responsible for declining mortality
- 4) Discuss critically the family planning strategies in India
- 5) Describe the determinants of sex structure in India
- 6) Explain critically the theory of demographic transition

Q. 2) Answer any FOUR of the following questions in 300 words. (40)

- 1) Describe the features of Census of India of 2011
- 2) Discuss the trends in infant mortality in India
- 3) Explain the functions of national population commission
- 4) Explain the environmental effects of population growth
- 5) Describe the positive and negative effects of high fertility
- 6) Describe the population trends in India in the last five decades

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
३) उत्तर तंतोतंत आणि मुद्देसुद असावे.

प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (६०)

- १) माल्थस यांनी मांडलेला लोकसंख्या वाढीचा सिद्धांत टीकात्मकरित्या स्पष्ट करा
- २) लोकसंख्या वाढ नियंत्रित करण्यासाठी उपायांचे वर्णन करा
- ३) मृत्युदर घटण्यास जबाबदार असलेल्या घटकांची चर्चा करा
- ४) भारतातील कुटुंब नियोजन धोरणांची टीकात्मक चर्चा करा
- ५) भारतातील लैंगिक संरचनेच्या निर्धारकांचे वर्णन करा
- ६) लोकसंख्या संक्रमणाचा सिद्धांत टीकात्मकरित्या स्पष्ट करा

प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (४०)

- १) २०११ च्या भारताच्या जनगणनेच्या वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा
- २) भारतातील बालमृत्यूचा कल स्पष्ट करा
- ३) राष्ट्रीय लोकसंख्या आयोगाची कार्ये स्पष्ट करा
- ४) लोकसंख्या वाढीचे पर्यावरणीय परिणाम स्पष्ट करा
- ५) उच्च प्रजननक्षमतेच्या सकारात्मक आणि नकारात्मक परिणामांचे वर्णन करा
- ६) गेल्या पाच दशकांतील भारतातील लोकसंख्येचा कल स्पष्ट करा